

2
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. ΠΕΛ. Υ. 30/1970

Α.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
Πει. 1969/30-1-1970.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)..... *Κρήνη*
 (παλαιότερον ὄνομα: *Ἀροαχώρα*), Ἐπαρχίας *Αιγιαλείας*
 Νομοῦ ..... *Αχλίδας*
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Διφυλίου*
Διαφρακίου ἐπάγγελμα ..... *ὁ/της*
 Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις ..... *Κρήνη*
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ξεταζόμενον τόπον... *εἰς*
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
 α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον .. *Κων/να Δρυβώωνος*
 .....
 ἡλικία .. *82* ... γραμματικαὶ γνώσεις .. *βασ. διμότης*
 .....
 τόπος καταγωγῆς *Κρήνη*
 .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ..... ΔΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖα ἀγροτικὰ περιοχὰ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖα διὰ βοσκὴν ποιμνίων ; *Α. Ἰόντρα, Κρήνη, Ζαίβακο, Λυοφτόμης, Κάνταλις, Σφρόκαβας, Μπαρβάν, Ἀρτεμῖδα, Μυρτὴ βιόλια*
 Ὑπῆρχον αὐτὰ χωριστὰ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ; .. *ὄχι ὑπῆρχον, χωριστὰ*
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητες· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
 .. *Ἕλληνας χωρικοὺς, Ἕλληνας (Βοστανόπολις) καινο-τικοί*
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; .. *διατερεῖ, καὶ ὑπῆρχον, ὄχι, ὄχι*
καὶ τῶν ἱδανῶν, μὲτὰ τὸν θάνατον

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολοῦνται μόνον εἰς τήν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τήν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν ; .....

ὄχι ἀλλά καί εἰς τήν κτηνοτροφίαν.....

2) Οί τεχνίται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καί εἰς τήν γεωργίαν ; ... *ὄχι ἀλλά εἰς τήν*.....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καί ὑπό ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μέ ὀλόκληρον τήν οἰκογένειάν των ; .....

ὄχι ἀλλά εἰς τήν.....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... Ποῖα ἦτο ἡ κοινωνική των θέσις ; ...

3) Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; .....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καί ἐργάζονται ; ἐποχικῶς, δηλ. διά τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ἄλλον τὸν χρόνον ; Ἐπὶ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἦσαν ἀνδρες μόνον ἢ καί γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καί δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....

6) α) Οἱ νέοι καί αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; .....

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .....

δ'. 1) Πώς έλιπαινόντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκήν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικήν (με καῦσιν: α) τῆς καλάμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὄργωματος; . . .

με ζωϊκὴν κόπρον ἀγοπροβάτων καὶ φυτικὴν

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; . . .

1925

ε'. Ἄπο πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; . . .

τὸ σιδηροῦν ἀρ. σ. ἔργ. ἀπὸ 1940, μηχανικαὶ μηχαν. ἀπὸ 1965

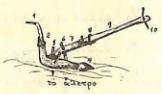
1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατασκευάζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπο ποῦ ἐγίνετο ἢ προμήθεια αὐτοῦ; . . .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

δίφτερον δια τὸ ὄργωμα βίου - ἀροστίου, καὶ μετακίνησης ἑ. χ. ἀμειβῶν

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτροῦ με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. . . . .

- 1. . . . . 4. . . . . 7. . . . . 10. . . . .
- 2. . . . . 5. . . . . 8. . . . .
- 3. . . . . 6. . . . . 9. *εἰς μηχανήον*

2) Τρακτέρ (ἀπό πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) . . .

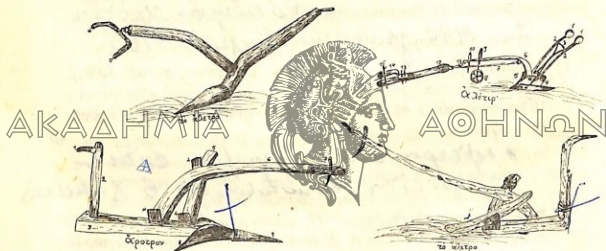
1965

3) Μηχανή θερισμοῦ . . . . .

1963

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)..... 1963
- 5) Μηχανή ἀλώνισμοῦ 1963
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .....
 Οἱ ἴδιοι οἱ γεωργοί

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

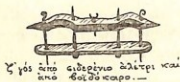
- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. ..... 6. .... 11. ....
2. .... 7. .... 12. ....
3. .... 8. .... 13. ....
4. .... 9. .... 14. ....
5. .... 10. .... 15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται); βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Μεχρι 1930 βοει. ἐπι. ἐπι. ...*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; *ἡμίονος* *ἴ. ἡ. ἡ.* .....
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα με δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; *Ναί* .....

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λουρα, ζευῦλες, πιζεύλια κλπ.) .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. ....
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγόν (πολλαχοῦ: λουρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *Λουρα ἢ Σφαιβηχτα* .....
- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου; */* .....

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; *Ἐπὶ ἀλιέτρι καὶ ἐφ' ἑταχταν ἐνωε καβαίω* .....

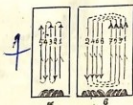

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλάκας (αὐλακιές) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

μετὰ ἀνοιγομένης αὐλάκας κατ' εὐθείαν
γρ. ἀφ' ἑαυτῆς

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λαοὺς (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμπες, σιασιές, μεσοράδες κ.λ.π.);

μετὰ ἀνοιγομένης αὐλάκας

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λαοὺς (ἢ σποριά); μετὰ αὐλακιάν;

μετὰ ἀνοιγομένης αὐλάκας κατ' εὐθείαν

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μετὰ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῆται ἄροτρον;

οὐκ εἶναι ἐν χρήσει καὶ ἡ σκαπάνη

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὴν: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

κατ' εὐθείαν κατ' ἀνοιγομένης αὐλάκας

Είς ποία ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ....

Εἰς ὄφαι

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

*κατὰ τὸν Μάρτιον καὶ Ἀπριλίον μῆνες
ὀργώνεται τὸ χωράφι, ἔπειτα τὰ κριθῶν
ὄσπρωτα καὶ τὸ ἄροττον, ἔπειτα
ὕδατος καὶ βόλια καὶ τὰ ματαβένια
καὶ ἔπειτα ἔσθριον*

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

*ὀργώνεται τὸν Μάρτιον καὶ γίνονται
ὄφαι καὶ ἄλλα κηπευτικά*

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῆ ἀσπαρτοῦ τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῆ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

ἔ. κ. ... ἔ. κ. ἔ. κ. ἔ. κ.

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; ...

ἔ. κ. ... ἔ. κ. ἔ. κ. ἔ. κ.

5) Ποία ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ..

ἔ. κ. ἔ. κ. ἔ. κ. ἔ. κ.

β) Μὲ ποία γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδᾶρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

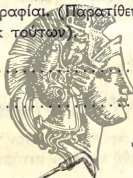
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

... *β.ε. τὰς ζοίφαι* .....

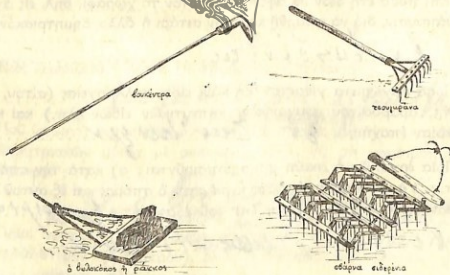
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ... *γι. νῶτα* .....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

... *κασιόρι, ἔλαιον, κερνά* .....

6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι πού ἐκτελοῦν

... *ἑὸν ὄριον, ζόν βουσσὸν ἢ βύζυγος* .....

... *καὶ ζοῖω διδία* .....

7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους.

... *ζοῖω καὶ ἑὸν καὶ κατὰ τῶν ἡοιῶν φέλλια* .....

8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

... *εὐσταθιτικὰ ἢ ζερικὰ* .....

9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἑσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραχιῆς) καὶ ἄλλως.

... *καὶ ἐφ' ἐρνεῶν καὶ ἐφυτεύοντο* .....

... *τὰς βραχιῆς* .....

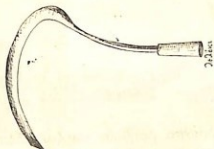
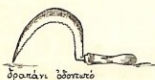
Β. Θ Ε Ρ Ι Σ Μ Ο Σ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

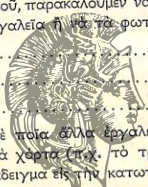
π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

με τὸ δρεπάνι

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκρῆν ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε ἔπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).....

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτῆ; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

πρώτα τὰ χόρτα καὶ ἔπειτα μὲ δρεπάνια καὶ ὀδοντωτὰ μὲ κόβεις

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του; (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

ἡ χειρολαβὴ ἐξ ἴμυ καὶ ὀδοντωτῶν ὡς ἔφ' αὐτὸ

5) Ποῖος κατεσκευάζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ..... *ὁ χείρως* .....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ..... *ὅχι δρεπάνια* .....

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σίτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. .... *ὕψος χείρως μὲ τὸν χείρως* .....

ὡς εἶχεν γυναικὸς ὡς τὸ ἔως 30cm

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγαντο (ἢ πῶς λέγονται). ....

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραξιές, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι θεριστὰι ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; ..... *οἱ ἴδιοι ἀποθέτουν* .....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

μὲ τὸν χείρως πρὸς μὴν κατεύθυνσιν
μὲ τὸν χείρως πρὸς τὸν ἄξονα

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται άγκαλιές. . . . . *συφώνητες* . . . . .

γ. Οί θεριστάι.

1) Ποίοι θερίζουν : άνδρες και γυναίκες ; 'Υπήρχον (ή ύπάρχουν)
 θεριστάι, οί όποιοί ήρχοντο ώς επαγγελματίαι δι' αύτόν τόν
 σκοπόν άπό άλλον τόπον και ποίον ; . . . . .

και άνδρες και γυναίκες

2) Πώς ήμείβοντο ούτοι με ήμερομισθιον (μεροκάματο) ή κατ'
 άποκόπην (ξεκοπής). Ποία ήτο ή έμοιότη εις χρήμα ή εις
 είδος ; Τό ήμερομισθιον ήτο μετά παροχής φαγητού ή άνευ
 φαγητού ; (Παραθέσατε με τās πληροφορίας και την σχετικήν
 εις τόν τόπον σας ονοματολογίαν) . . . . .

*αφ' ουτου εδωκεν εθελουσι δ. ομοιω
 εις ταιρι βουτα φερωντων*

3) Οί άνδρες ή αι γυναίκες έφερόν τι εις τās χείρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ιδία τής άριστερας, κατά τόν θερισμόν ; 'Επίσης κατά
 την έναρξιν τής εργασίας την πρώτην ήμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εις την μέσην του σώματος δια να μη αισθάνωνται
 κόπωσην (δηλ. να μη πονή ή μέση των) ; . . . . .

καταφασι παντα

4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμὸς ; .....

Ἐδίδετο προσοχή... εἰς τὴν περιόδον...
εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ θερισμοῦ.....

5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

Τραγουδοῦσαν Δικίφορα Τραγούδια.....

6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουں ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέοντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶδος.....

Ἐφήνον τὸ ἐν τῷ χωρῷ εἰς τὴν οὐρανὸν
καὶ τὰ ματὰ.....

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶων.

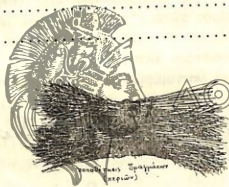
1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουں οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Μετὰ τὸν δέσιμον... 4 ἡμέρας... ἀμέσως τὸν
θερισμὸν.....

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουοειδεῖς θάμνους, π.χ. βρουῖλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

τοῦ δέσιμου γίνεται διὰ τῶν χεριῶν
 μὲ β. ὑ. ἢ διὰ τῶν ἰδίων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀχροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

ἐπιμετρῶντο εἰς ἓν
 κίβητα μίαν.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Καὶ τὸ 1920 γινώσκω τὸ φέρρον ἔργον
καὶ Μορφῶν

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

Μὲ βραχίονα καὶ τὸ ἄλλο

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐσυνηθίζεται πολυώτερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανὸν, τριφύλλι, θίκου); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

Ἐ.ρ. γινώσκω ἔργον, βραχίονα, ἢ βολί
μῆκος καὶ μετὰ τὸ βραχίονα, ἔργον
καὶ ξήρανσις καὶ φύλαξις αὐτοῦ
ἔργον καὶ ξήρανσις καὶ φύλαξις αὐτοῦ

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

μαρτυρία π. π. του χωριού

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά των δεματιών προς άλωνισμόν. Συγκεντρώνοντο προς τούτο επί τόπου εις τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

μεταφέρονται... εἰς τὸ χωράφι... εἰς τὸν ἀλώνι... ἢ εἰς ἕνα οὐκὸν κτλ. ...
 εἰς τὸν ἀλώνι... ἢ εἰς ἕνα οὐκὸν κτλ. ...
 χωριῶν... εἰς τὸν ἀλώνι... ἢ εἰς ἕνα οὐκὸν κτλ. ...

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινος τοίχους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σπῆρον; Ὑπάρχει καθορισμένος τρόπος τοποθέτησεως; ...

Θεμωνιά

- 3) Ὑπῆρχεν ἄνεκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρὶσμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ άλώνι; ...

εἰς τὸν ἀλώνι... εἰς τὸν ἀλώνι... εἰς τὸν ἀλώνι... εἰς τὸν ἀλώνι... εἰς τὸν ἀλώνι...

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Ἐποῖαν θέσιν; ...

κατασκευάζεται... εἰς τὸν ἀλώνι... εἰς τὸν ἀλώνι... εἰς τὸν ἀλώνι...

5) Τὸ ἄλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
εἰάν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Ἐξοικονομεῖται καὶ εἰς μίαν οἰκογένειαν
ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἄλωνα ἔχοντι βιολογικὰ καὶ βιολογικὰ
ἀλλοιῶσι

6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἄλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .....

ἀπὸ τῆς 15 ἡμερῶν μὲχρι τοῦ ἔτους

7) Εἶδη ἄλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχέδιασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

ἐπιφωτισμένα μὲ φωτὸν ἀπὸ τοῦ ἡλίου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλώνι ἐκάστου ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἄλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρου τοῦ χώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνηθῶς διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων).

καθαρίζονται μὲ βιολογικὰ
καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐπιδοφθαίρουν καὶ
τοιοῦται ὡς ἐν τῷ ἄλωνα

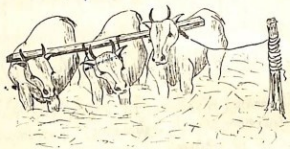
9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἄλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

ὅχι

10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἄλωνόστυλος ; ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχυῶν πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰοδηήποτε ἄλλον.

... τοιοῦτον εἶναι... ἰσομερῶς εἰς ὄφα... ἐκ...
 ... ἀλωνισμὸν καὶ ζεύξασθαι... τὰς ἀλωνιστὰς καὶ
 ... τὰς χερσὶν ὁ βοῦν... ..

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
 ῆσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερόμενον ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νιστοῦ ἐξυλινὸς στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος ἀτηγερῶς,
 στρούλουρας, δαυκάκη, βουκάκη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἑξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρω», καὶ οὕτω, νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

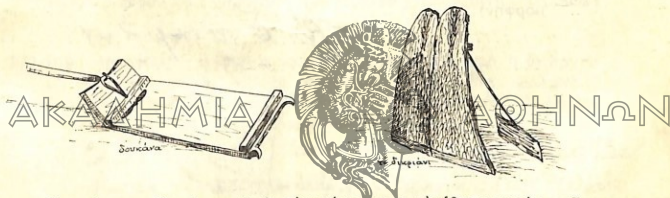
... τοιοῦτον εἶναι... τὸ βέλτερον... εἰς τὸ μέσον...
 ... ἀλωνισμὸν καὶ ἀνωστρεφῆσαι μὲν αὐτὰς...
 ... μὲν οὐρα καὶ τὸ ἄνω τὸ μὲν οὐρα...
 ... μὲν οὐρα καὶ τὸ ἄνω... ..

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν
 λαιμόν ἑκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

εἰς τὴν ἀνωτέρω γράμ. ἀνωτέρω

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἔν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δούκανα, δικριάνη, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .....

ἐν τῷ ἀνωτέρω ἀνωτέρω
μετά

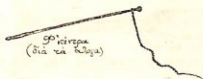

- 15) Πώς λέγεται ή εργασία του άλωνίσματος ενός άπλώματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων έντός του άλωνιού; (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσες στρώσεις (δηλ. άπλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ήμέραν .....

Λιχνιστοι Λιόμα

- 16) Πώς λέγονται οι άλωνισθέντες στάχυες, προτού λιχνισθούν δια να άποχωρισθούν τά άχυρα από τον καρπόν ; (έν Κρήτη : μάλαμα) .....

- 17) Ποιοι άλωνίζουν : ό ίδιος ό γεωργός με ίδικά του ζώα ή ύπήρχον (ή ύπάρχουν άκόμη) ειδικοί άλωνιστά (έν Αϊτωλία : βαλμάδες, δηλ. τσοπανήδες, καλούμενοι άλωναράοι και άγωγιάτες), οι όποιοι είχαν βόδια ή άλογα και άνελαύβανον τον άλωνισμόν .....

Ο ίδιος ο γεωργός με τα ζώα ή ύπήρχον ή ύπάρχουν άκόμη ειδικοί άλωνιστά (έν Αϊτωλία : βαλμάδες, δηλ. τσοπανήδες, καλούμενοι άλωναράοι και άγωγιάτες), οι όποιοι είχαν βόδια ή άλογα και άνελαύβανον τον άλωνισμόν

- 18) Πλήν του μέσου τούτου με ζώα και με άλωνιστικόν εργαλείον ύπήρχον παλαιότερον εις χρήσιν άλλα μέσα χωρισμού του καρπού από τους στάχυσ· π.χ. τό κοπάνισμα αυτών με χονδρόν ξύλον (τόν κόπανον) ή με άλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω έν σελ. 26 εικόνα).

9
Ο Ν

- 19) Ό κόπανος ούτος πώς έλέγετο· έκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μήκος και πάχος είχε και ποίον τό σχήμά του ; .....

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

κοπανοὶ στρογγυλοὶ

ξύλο κομμεύμενο διὰ τὸ κοπάνημα μικροῦ ἀμφοῦ δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῆ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήση ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) *1965 Ἄρχιαι*
εἰς Αἰτωλία εἰς τὸ διαίον λίνισμα

β'. Λίνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. ....

Λειῶμα

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

..... *ἀπὸ καρπὸν... τὸ θρινάκι... μαί...
βάλει εἰς τὸν σωρόν... εἶναι δαιμόνιον.*

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

..... *πρὸς τὸ δαιμόνιον!*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίξει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

..... *μαί ο' ἄνδρα καὶ γυναῖκα.*

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἄλωνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

..... *καὶ βάλει
ἀποχωρίζεται μετὰ τὸν ἄλωνα.*

5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζῶων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἄλωνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἄλωνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

βει γίνεαι

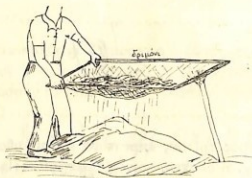
- 6) Ἐφοῦ διὰ τοῦ λιχίσματος (ἀνεμίματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

βι τὴν κοβρίαν

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα ἀπομακρυνόμενων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

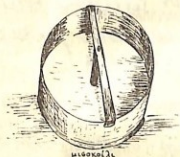

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

χωρητικότητά του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

..... *Δύο κωνοειδῆ δοχεῖα ἢ βουφί*

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

α) τὸ παπαδιάτικο,

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γ) τὸ γυφτιάτικο,

δ) τὸ ἄλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν).....

..... *εἰς ὀκάδας, ἢ ἄγροφυλακιάτικο καὶ γυφτιάτικο*

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἢ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

..... *εἰς τὰ ἀμφορεῖς καὶ κεράμια*
..... *ξύλινα καββούρια*

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι . Πῶς ἐγίνετο ἢ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *ἑὸν ἐργασίαν ὡσαν ὅταν*
ἑὸν ἀλλοτρίον μετὰ ἐργασίαν καὶ ἐν βεντικίᾳ...
ἑὸν βόσκον ἐν ὄσυχῃ.....

5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοῦς καλύτερους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

ἑὸν ἐργασίαν διαλέγον ἑὸν κατὰ ὄσυχῃ
καὶ ἐν βεντικίᾳ ἑὸν ὄσυχῃ μετὰ
ἑὸν ἀλλοτρίον.....

6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχυῶν,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

κατασκευάζεται ἐν ὄσυχῃ εἰς ὄσυχῃ
ὄσυχῃ καὶ ἐν βεντικίᾳ εἰς ὄσυχῃ

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται,
 πρὸς ποῖον σκοπιᾶν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

ὄσυχῃ καὶ ἐν βεντικίᾳ
ὄσυχῃ καὶ ἐν βεντικίᾳ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

ἑὸν ἀλλοτρίον καὶ ἑὸν ἀλλοτρίον
εἰς τὰς 24 Ἰουνίου.....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ...

ἑὸν ἀλλοτρίον καὶ ἑὸν ἀλλοτρίον
εἰς τὰς 24 Ἰουνίου.....

2) Πώς λέγεται η φωτιά αυτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

φωτιά

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν; παιδιά, ηλικιωμένοι, ποιος άλλος; ...

τα παιδιά

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν. Τὰ κλέπτουν; "Αν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος; .....

οἱ γέροι... ἀπὸ τὸν τὰ κρητῶν

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

καὶ μαρῶν βαρὺ καὶ ἕβρα
χρῆσιν τὰ φῶτα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖα αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχῆς, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος. Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

καὶ τὴν οἱ γέροι τὰν φῶτα καὶ
θεοῖς καὶ τῶν μαρῶν
οἱ ἄνθρωποι

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

χορῶν χορῶν

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρᾶς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . . .

ζύζα

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) . . . . .

αὐχί

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΙΣΕΩΣ
ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ

Αριθ. Πρωτ. 377

Έν Αιγίω τῆ 3 Φεβρουαρίου 1970

Π ρ ο σ
τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν,
Κέντρον Ἑρεῦνης τῆς
Ἑλληνικῆς Λαογραφίας
Ἀθῆνας

"Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἀποστείλωμεν ὑμῖν, ὡδε προσηρτημένως, τὴν ὑπ' ἀριθ. 13/31-1-70 ἀναφορὰν τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Κρήνης τῆς ἡμετέρας περιφερείας, μετὰ τοῦ ταύτη προσηρτημένου ἐρωτηματολογίου, δεόντως συμπληρωμένου, καὶ νὰ παρακαλέσωμεν δυνάτῃ κατ' ὑμᾶς τερατιτέρω.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Μετά τιμῆς
Ὁ Διευθυντής

[Handwritten Signature]
Παν. Παναγιωτόπουλος

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 ΔΙΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ
 Κ Ρ Η Η Σ

Αριθ. πρωτ. 13

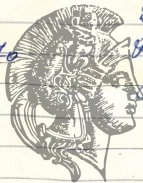
2ος προβόλλω εργατομαθητών
 Γαργαλιών Εργαλείων

Προς

Κόμ. κ. Γεωργίου ν. Σιμωνόπουλου
 Αιγιοκίτης - Αίγιον
 λαμβάνω επί τηρείται, εισοδή-
 λη 7/12, αναμεικτός, 16
 εργατομαθητών της Ηνωμέ-
 μίας Αθηνών κατ'εξουσιοδότη-
 σεμοφρετίαν
 Παρισηνίκης Διε' Κοινωνίας

Εν Κρήνη τη 31-1 1960

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Προς
 Παιδαγωγικό

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
 ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
 ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ

Αρ. Πρωτ. 377
 Ημερομηνία 2-2-60